

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta
Complectens Primam Secundæ, & Secundam Secundæ Summæ
Theologiæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

8 Vtrum peccatum quod est ex passione, possit esse mortale.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72759](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72759)

habet aliquam causam venia; qua diminuit peccatum: & sic peccatum ex infirmitate, vel ignorantia dicitur veniale. Alio modo ex euentu, sicut omne peccatum per penitentiam fit veniale, i. veniam consequitur. Tertio modo dicitur veniale ex genere, sicut verbum otiosum, & hoc solum veniale opponitur mortali: obiectio autem procedit de primo.

AD SECVNDVM dicendum, quod passio est causa peccati ex parte conuersionis. Quod autem sit mortale, est ex parte auersionis, quod per accidens sequitur ad conuersionem, ut dictum est: unde ratio non sequitur.

AD TERTIVM dicendum, quod ratio non semper in suo actu totaliter a passione impeditur, unde remanet ei liberum arbitrium, ut possit auerti, vel conuer-ti ad Deum: si autem totaliter tolleretur vsus rationis, iam non esset peccatum nec mortale, nec veniale.

Super Quaest. 78. Articulum primum.

QVAESTIO LXXVIII.

De causa peccati, quae est malitia, in quatuor articulos diuisa.

IN articulo primo. Quaesitio 78. adhaere, quod licet omne peccatum humanum reducatur in haec tria principia, ignorantiam, passionem, & malitiam: in omni tamen peccato inuenitur mala uoluntas, & ignorantia. Et de ignorantia quidem in responsione ad primum, habes ultimam resolutionem, & semper aliqua trium ignorantiarum actualium, siue sit ignorantia priuatiue, siue conuatiue interuenit. Et quoniam priuatiue per habitum cognoscitur, distingue pro nouitibus triplicem scientiam actiua lem particularis prosequendi, uel fugiendi. Primam, qua scitur hoc esse malum: secundam, qua scitur hoc nunc esse malum: tertiam, qua scitur hoc nunc malum re-latum ad illud aliud esse sibi peius: & respice, quod peccans ex ignorantia, laborat ignorantia opposita primae scientiae: peccans ex passione, seu infirmitate laborat ignorantia opposita secundae scientiae: peccans uero ex malitia laborat ignorantia opposita tertiae scientiae. Et sic errant intellectus omnes, qui operantur malum. De malitia autem uoluntatis in responsione ad tertium singulariter specificatur, quando quis peccat ex certa malitia, quod oportet ipsam peccare ex ipsa electione mali, id est, non ex ignorantia, nec ex infirmitate, sed ex ipsa uoluntaria electione mali, scienter

DEINDE considerandum est de causa peccati, quae est ex parte uoluntatis, quae dicitur malitia.

ET CIRCA hoc quaeruntur quatuor.

Primum, utrum aliquis possit ex certa malitia, seu industria peccare.

Secundo, utrum quicumque peccat ex habitu, peccet ex certa malitia.

Tertio, utrum quicumque peccat ex certa malitia, peccet ex habitu.

Quarto, utrum ille qui peccat ex certa malitia, grauius peccet, quam ille qui peccat ex passione.

ARTICVLVS PRIMVS.

Utrum aliquis peccet ex certa malitia.

AD PRIMVM sic proceditur. Videtur, quod nullus peccet ex industria, siue ex certa malitia. Ignorantia enim opponitur industriae, seu certae malitiae: sed omnis malus est ignorans, secundum Phil. & Prouerb. 14. dicitur. Errant qui operantur malum, ergo nullus peccat ex certa malitia.

Prat. Dion. 4. ca. de di. no. quod nullus intendens ad malum operatur: sed hoc uidetur esse peccare ex malitia, intendere malum in peccando. quod enim est praeter intentionem, est quasi per accidens, & non denotat actum, ergo nullus ex malitia peccat.

Prat. Malitia ipsa peccatum est. si igitur malitia sit causa peccati, sequetur quod peccatum sit causa peccati in infinitum, quod est inconueniens. nullus igitur ex malitia peccat.

SED CONTRA est, quod dicitur

tur Job 34. Quasi de industria recesserunt a Deo, & uias eius intelligere noluerunt: sed recedere a Deo est peccare, ergo aliqui peccant ex industria, seu ex certa malitia.

RESPON. Dicendum, quod homo, sicut & quaelibet alia res, naturaliter habet appetitum boni: unde quod ad malum eius appetitus declinet, contingit ex aliqua corruptione, seu inordinatione in aliquo principiorum hominis: sic enim in actionibus rerum naturalium peccatum inuenitur.

Principia autem humanorum actuum sunt intellectus, & appetitus tam rationalis, qui dicitur uoluntas, quam sensitius. Peccatum igitur in humanis actibus contingit quicumque: sicut ex defectu intellectus, puta, cum aliquis per ignorantiam peccat: & ex defectu appetitus sensitui, sicut cum aliquis ex passione peccat, ita etiam ex defectu uoluntatis, qui est inordinatio ipsius. Est autem uoluntas inordinata, quoniam minus bonum magis amat, consequens autem est, ut aliquis eligat pati detrimentum in bono minus amato ad hoc, quod potatur bono magis amato: sicut cum homo uult pati abscissionem membri etiam scienter, ut conseruet uitam, quam magis amat. Ita per hunc modum, quoniam aliqua inordinata uoluntas aliquod bonum temporale plus amat, pura, diuitias, uel uoluptatem, quam ordinem rationis, uel legis diuinae, uel charitatem Dei, uel aliquid huiusmodi, sequitur quod uelit dispendium pati in aliquo spiritualium bonorum, ut potatur aliquo temporali bono. Nihil autem est aliud malum, quam priuatio alicuius boni: & secundum hoc aliquis scienter uult aliquod malum spirituale, quod est malum simpliciter, per quod bonum spirituale priuatur, ut bono temporali potatur. Unde dicitur ex certa malitia, uel industria peccare, quasi scienter malum eligens.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod ignorantia quandoque quidem excludit scientiam, qua aliquis simpliciter scit hoc esse malum quod agitur, & tunc dicitur ex ignorantia peccare: quandoque autem excludit scientiam, qua homo scit hoc nunc esse malum, sicut cum ex passione peccatur: quandoque autem excludit scientiam, qua aliquis scit hoc malum non sustinendum esse propter consecutionem illius boni, scit tamen simpliciter hoc esse malum: & sic dicitur ignorare, qui ex certa malitia peccat.

AD SECVNDVM dicendum, quod malum non potest esse secundum se intentum ab aliquo: potest tamen esse intentum ad uitandum aliud malum, uel ad consequendum aliud bonum, ut dictum est. & in tali casu aliquis eligeret consequi bonum per se intentum abque hoc, quod pateretur detrimentum alterius boni: sicut aliquis lasciuus uellet frui delectatione absque offensa Dei: sed duobus propositis magis uult peccare incurrere offensam Dei, quam delectatione priuetur.

AD TERTIVM dicendum, quod malitia, ex qua aliquis de peccare, potest intelligi malitia habitualis, secundum quod habitus malus a Philosopho nominatur malitia, sicut habitus bonus nominatur uirtus: & secundum hoc aliquis dicitur ex malitia peccare, quia peccat ex inclinatione habitus. Potest etiam intelligi malitia actualis siue ipsa mali electio malitia noietur: & sic dicitur

Prima Secunda S. Tho. Y 4 ali-

preponendo bonum sibi conuersum bono conuerso illius praesentis boni absentiae. Praeposit enim malitiose iniustus bonum lucri iunctum malo iniustitiae bono iustitiae iuncto absentiae lucri: ita quod electio mali non ex ignorantia, aut passione est malitia, qua peccatur ex industria: electio autem quomodolibet mala communis est omni peccato perfecto, ut clare habes inferius art. 4. in responsione ad ultimum.

In corp, etc.

D. 1200.

In corp, etc.

D. 382. Lib. 3. c. 1. co. 5.